

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 9. Hæc lex, lex est Reipublicæ Dei, quocirca honorificum est ei illiam seruare, qui venit in illa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

Saule, pariter antro egreditur David: acclamans: *Domine mi Rex*: quid me persequeris? vide, me nihil aliud optare, quam tibi deseruire: Agnosce oram chlamydis, quam rescidi: ex qua luce clarius patebit, quam fueris inscienter manibus meis traditus & mea potestate: quam mihi per facile eodem quo simbriam chlamydis abieci pugione, & vitæ tuæ filum discindere. Verum tamen absit hoc à me &c.

Hic roboris sui trophæum erexit David: dicit D. Chrysolom. hæc eius laudatissima victoria: fortissimum enim hostem superauit, eumque talem, ad cuius interuentionem illi opus erat & corde & pectore robulliori. Quando David Ieones & detecit & membratim discerpit ipsi leonibus euasit fortior; quando præfocauit vrsos, ipsi vrsis habetur robullior: quando Gigantis prottravit superbiam, ipso gigante celebratur maior: porro modo seipsum superans, seipso fortior decantatur. Dum in antro simbriam præfocidit Saulis vestimento, non ei erat hostis insensibilis focer eius ipse Saul: nec qui in eum crudeliora mouebat bella; nequam; sed proprius affectus, inclinatio propria, quæ cor eius ad Saulis eadem incitabatur acius: & licet veraciter pugione Saulis pallio simbriam resciderit, verumtamen cordis tui inordinatum affectum præfocauit gloriosior, cuius Deo obtulit gratissimum sacrificium. Sic est, fuit hic difficillimus, fuit hic fortissimus inimicus, & is tantus, vt ipsemet Saul, totus attonitus Davidi dixerit: Eia David, quid proloquar? Tantumne tibi est pectoris robur, quo tantum tui cordis affectum valeas subiugare? *Quis enim, cum inuenit inimicum suum, dimittet eum in via bona?*

ii. Reg. 24. 20.

Et quid vos cogitatis: pectoris robur, & animi magnitudinem in eo iactari, quod eodem momento, quo quis te vel unico lædit verbo, statim manum applices gladio, caput medium distindas, aut manum attollas, vt alapani impingas? Toto oberras celo: non hoc animi robur, sed pusillanimitas: quam tunc tantam prodidisti, vt de te tua cholera triumphum egat, te correptum extra rationis usum trahat infamem, vultu ferocenti, oculis turbatum, lingua incompositam, actionibus peruersum, vt ipse tu. (ait D. Chrysolom.) in te reuersus, bile iam deferente, stultitiam tuam, mores incompósitos & animi ferocitatem, tubore confusus eorum, quæ egisti, in excusationem tui hoc producas: non eram mei compos, rationis suam cholera abstulerat. Ipse tu, non alium iudicem quero, tuam fa-

teris imbecillitatem tuam accusas impotentiam: Certè vltiores mihi non erant vires, verè hoc in mea non erat manus. Sic est, vt fateris, sic est. Hæc animi præstantia, hæc tui foret pectoris altitudo, dum honori tuo quis maculam aspergit, & acerbissime de te loquitur, eum gladio non confodias, ille enim minor est inimicus, sed furorem tuum, bilem tuam insensibilissimum tibi hollem. Hæc & alia lege.

§. 9. Hæc lex, lex est Reipublicæ Dei, quocirca honorificum est ei illam seruare, qui vniuit in illa.

ADamas ad hoc aliam rationem, masti- cantes hunc bolum. Placet ne tibi attendere, quod summum tibi parat honorem, & nullatenus in famam, vel minorem remittere offensam? Attende, ad quos Christus dirigit hæc sua præcepta: *Ego autem dico vobis, Diligite &c.* Qui sunt illi? Christiani, nos qui in Christi reipublica, quæ est Ecclesia, viuimus. Nullum est regnum, nulla Respublica, ciuitas nulla, quæ non habeat suas leges. bono regimini conuenientes: nullum vero reperias ciuem tam Reipublicæ suæ iniuriam, qui sibi verat dedecori, eadem seruare leges; quin potius, vt sufficientem titulum & facti rationem hoc producat: hæc est lex huius Reipublicæ. Et hoc ipsum confirmat D. Paul. *Scimus, quoniam quicumque lex loquitur, iis qui ea lege sunt, loquitur, vt omne os obstruatur.* Responso est, quæ os cuiusque aduena obstruat, dum te interrogat: cur hoc, aut illud agis? dicere, hoc ego legendum legem istius ciuitatis, in qua viuo & hoc tibi in praxim deducitur.

Conqueritur Iacob de Laban, cur contra dictum de accipienda in vxorem filiâ eius minori, maiorem substituerit, hæc Labani responso os Iacob obstruxisse videbatur: *Non est in loco nostro consuetudinis, vt minores ante tradamus ad nuptias.* Viuit vit sanguine clarus in Republica sæculari, prodit in forum anto & serico indutus, torquem auream collo circumdat, pileum plumis inornat, chlamydem genitæ canis sustulit, gladio femur cingit, incultato, calcæos indit fenestratos: & hoc ei honori vertitur. talis enim est habitus vsu consuetus in tali Republica, nobili sæculari. Accidit, vt hic idem inter Fratres Minores Capucinos adseribatur: velle induitus canerica, laccis & pitacis confuta, nudipes incedit, fure setate præcingitur: hic veluti

vestiendi modus cedit ei in honorem, & curia? talis enim legibus Reipublicæ monasticæ præscribitur, ad quam se transiit: si verò ad hanc sæcularis vivens coronam sibi tonderet, discaleat incederet, sive cingeretur, honori eius detraheretur quàm maximè: quinimò & maiori exponeretur risui Monachus, si in forum descenderet plumis galeatus, caligis fericius indutus, & gladio obarmatus inaurato. Natus est homo in Republica Adami, Filius itæ, Satanz subditus, & passionum suarum legibus addictus: hæc enim sunt corruptæ & depravate naturæ leges. Porro nos Deus, suâ misericordiâ, de hæc Republicâ peruersâ euulsit, & in suam transiit Reipublicam seu Regnum, nos suæ civitatis (quæ est Ecclesia) ciues conscribens. O quantum beneficium! O quæ gratia: cui parem referre non possumus.

Ad Coloss. Gratia agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lumine, qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transiit in regnum filij dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem per sanguinem eius remissionem peccatorum. Ita ut modo vobis dicere possimus cum D. Paulo: *Eplaf. 1.* *19.* *Iam non estis h' spiritus & advena, sed estis ciues Sanctorum & domesticus Dei* Iam nunc vivitis, in civitate, imò in domo Dei hæc vestra est civitas, hæc vestra Respublica. Ex quo perspicuum fit, firmiter tibi credendum, tuæ dignitatis honorem augeri, si iuxta eius leges viuas & instituta.

III. Si Clarissimus Venetiarum hoc sibi in sui nominis æstimationem trahat servare Reipublicæ suæ leges, si Nobilissimus Florentinus Florentiæ obierit instituta, si cuius Barcelonensis in duellum prouocet eum, qui ausus fuerit improbare, honorem suum offundi, dum suæ civitatis constitutiones observat, an non pariter accrescet honori cuius Regni Dei, & Ecclesiæ suæ, civitatis huius mandatis obedire? Proflus inquit si ad eum modò non descenderis erroris abyssum: ut eam, cuiusque credideris præcepta, cæteris omnium civitatum, Reipublicarum, & totius mundi legibus esse viliora, infaultiora, & imprudentiora. Hanc optimam rationem adduxit D. Paul. *Rom. 7. 5.* *Cum essemus in carne, passionibus peccatorum quæ per legem erant, operabantur in membris nostris, ut fructificarent morti.* Nunc autem soluti sumus à lege mortis, in qua destinebamur, ita ut seruiamus in nouitate spiritus. Quales verò regni Dei & civitatis sunt leges? Hoc omnibus constat, quòd eas ad bonum sui regimen decreuerit. Præcipuæ sunt illæ, quas in E-

uangelio proponit, & inter illas, quæ cæteris præminet, est hæc. *Ego autem dico vobis: diligite inimicos vestros.* Nullus ergo, qui huius Reipublicæ ciuis vivit, credere potest se existimationis suæ iacturam pati, si eas obseruet, sed potius maximum inde cõiri sui honoris incrementum.

Examinat D. Chrysolom. verba illa, quibus Ioseph respondit fratribus suis, & ea satis intellectū difficilia, & plena mysteriis. Mortuus erat Iacob pater, timuerunt fratres eius, ne Ioseph recordaretur iniuriarum, oppressionis, venditionis, quibus eum contra fas & nefas grauissimè læserant: quando eum inuidiâ furiosi cogitauerunt occidere, deiecerunt in cisternam veterem, venderunt Ismaelitæ; & quod rationem debitam ab eis exposceret: vnde timore perciti, eum adiecit, nec ausi proprio eum nomine, & auctoritate interpellare: videbant enim se nihil in delicti sui purgationem posse adducere: cum nomine patris sui iam pridem defuncti & piæ memoriæ alloquuntur. *Pater tuus* (nec præsumunt dicere *Pater noster*, sed *tuus*, ut commissiõni maiorem conciliarent auctoritatem) præcepit nobis, antiquam moueretur, ut hæc tibi verbis illius diceremus. *Obsecro, ut obliuiscaris sceleris fratrum tuorum &c.* Ioseph verò blando vultu & subridens, ut Angelus respondet. *Nolite timere, num Dei possumus resistere voluntati?* Quid ais, o piissime Ioseph? Num fortè, quod fratres tui fecerunt, voluntas Dei fuerit, cui non potuerunt resistere? Num fortè his verbis fratres tuos, quæris exonerare, & totius facinoris culpam in Deum reicere, dum ais eos ad hoc à Deo tali vi constrictos, ut resistere minime valuerint? Hic ille est prætextus, quem blasphemus Lutherus peccatoribus inflillat & persuadet, dum docet, quòd in peccatis suis à Deo cogantur, nec libero vri possint arbitrio. Non hoc dicere intendit Sanctissimus Ioseph, blasphemum, impium ac hæreticum hoc est, nec loquitur de voluntate Dei in ordine ad illud, quòd ipsi impiè fecerunt, sed in ordine ad illud, quòd ipse agere tenebatur. q. d. Nolite timere, Fratres mei: nos enim, qui habitamus in domo Dei, & gloriamur nos esse ciues eius Reipublicæ, non possumus, nec decet nos resistere aut contradicere eius voluntati, nec in vilo deesse iis, quæ nobis per mandata sua declarauit. Eo planè modo, quo Regis familiaris, qui ab eius manu recipit, & quotidie beneficia recipit, in ore semper habet. Non possum ego deesse Regis voluntati, & vilis, ac infamis

35
Hom. 69.
in Gen.

IV.
Exempli
probatum
Ioseph.

Gen. 34.
16.

V.
Locus
difficilis
explicatur.

æstimaret, si mandatis eius rebellis inueniret; ut ante dixerat idem Ioseph Dominæ suæ lasciuæ & impudicæ, quæ eum ad ea prouocabat, quibus de dignitate Domini sui quàm plurimum detrahebatur. *Quomodo possum hoc malum facere?* Hoc bene expendit lectio Septuaginta Interpretum, quam sequitur & notat D.

Hom. 67. Chryllostom. quæ est uictima in Genes. hoc quod nostra uulgata habet: *Nolite timere, num Dei possumus resistere uoluntati?* Ipsi legunt: *Ne timeatis: Dei enim sum ego.* q. d. Scitote, fratres mei quod sum ego famulus magnæ domus Dei, & de quo maxime me ostento, hoc est, quod leges domus eius obseruo, & quas illi adimplent; qui se seruos & subditos esse profitentur. *Ne timeatis, inquit: Dei enim sum ego. & Dominum meum imitor. & beneficia respondere studeo illi, qui non ferenda contra me faciunt: Dei enim sum ego.* Huic rationi applaudite. Quem enim mihi nobilem reperias, quem Rex in palatium suum aduocasset, & mille beneficiis honorasset, qui eo demeritiæ ueniret, ut Regias leges obseruare contemneret, & labem honori suo iniuri indicaret, mandato Regis obtemperando?

36 O Deus ter maxime, quàm mihi iustum uideretur, posse me desere tristitem sortem tuam in subditis. Parce mihi, ô Domine, dimitte mihi loquendi modum, nam uideo nullum esse Regem seu Dominum tam abiectum, cuius ad minus subditi, & familiares, non gloriantur, de uelle discriminati, & eius obseruatione mandatorum. Quod alter barbarus Mustapha; quia illi dixerat Magnus Turca; si pons ad transitum fluminis non inueniatur, statando pettranstret; sibi hoc splendori uertat, eum peruadere, licet sciat omnes submeandos, sicut re ipsa interierunt, eo solo nomine quod dicat, illam gloriam in hoc mundo se posteris tradere, quod sine uilla replica perfecerit id, quod ei magnus suus Dominus præcepisset. Quod ipse Rex Moab, & totius nobilitatis præcipui, in hoc famam quærerent, si ipsi propriis manibus, filios suos interficerent carnifices crudelissimi, & qui hoc maiori animo & diligentia exequeretur, ad amplissimos honores, sibi uiam aperiret, habereturque uir omnium clarissimus: eo quod illi, quos ut, Deos & Dominos suos colebant, qui erant demones, ipsis hoc imperabant. Quod lasciuus Maurus sibi honori ducat, quando repertam uxorem in adulterio, eam nec laedit, nec obiurgat: quia sic ei præcipit Dominus suus Mahometh, & hoc committat eius fratri-

4. Reg. 3. 27.

VI. Similitudo.

bus & amicis & parentibus. E contra uero Christianus se confundi arbitretur, & honoris iacturam pati, si ea impleat quæ Deus illi præcipit, & uultu & lingua obstitat, quando rogatus, ut remittat offensam, audeatque obicere, se curam habere debere honoris sui, & eo ipso protestetur, se Deum talem colere, tam uilem & corde abiectum, qui uelit seruos suos uiuere contemptos, infames, inhonoros?

Admirantur omnes hanc Spiritus sancti sententiam: quam ad rem declarauimus. *Curam a 17. habe de bono nomine.* Attende, quid uelit: *Curam a 17. habe de bono nomine:* Terrena enim bona, & delicia, cum hac uita expirant, honor seu bona fama, nequaquam. *Hoc enim magis tibi permittit, quàm mille thesauri pretiosi &c.* Et quia posses rogare. Domine quid ad hoc faciam? Aggreditur ex professo tractare, & quasi in tabula proponere, ea quæ ut ab eâ, infamia & probro habenda sunt, & de quibus debeas confundi, si egeris, quorum diuersa exponit. Luxurie esse deditum, mendacem, susurrionem, ingratum, latronem, parentibus immorigerum &c. Et statim ea subiungit, de quibus absit ut quis recundetur, quin potius ex iis sibi famam acquiri persuadear. *Pro his non confundaris, de lege Altissimi & de testamento.* Parce ad hoc Deus, ne confundaris, & nomini tuo labem aspergi arbitreris: si ea quæ sunt legis Dei, sedulus obiteres: hoc enim esset summa impudentia. Quod Dominus VII. suo famulus non seruit, malum est: potest si hoc homo sibi ueraciter decedat, grauior non dicitur impudencia. Nec potest modo maior esse ueltra impudentia, ô Christiane, quod nesciam Deo non no feruiss, nedum præcepta eius non obseruiss, nedum ledum ut eius regni cuius non uiuas, sed insuper te genit ut infamem & abiectum ex eius legis obseruatione credas, euasurum. Et tanta sit illa tua impudentia, uerecunda audacia, quod nobis obstantibus ex parte Dei tui, ut inimico parcas, respondeas effrons: hoc non conuenit honori meo. Et uicinus sub lege Euangelica, erubescas ea agere, quæ per illam tibi mandat Deus, ac serua ea, quæ tibi tam clarè præcipit: *Ego autem dico uobis: Diligite inimicos uestros.*

Intendit Theodoretus respondere Gentilium obiectionibus contra legem Euangelicam, & in hunc finem decem doctissimos libros composuit, quos inscripsit: *De ueritate fidei, seu de euandis Græcorum affectionibus.* In quibus legis Euangelicæ demonstrat prærogatiuas, & l. 9. nam prosequitur: tam efficacem, ut toto orbe publicata, omnes destruxerit leges saecularis à tantis uiris.

VIII. Allegoria de virga Moyſi. Exod. 7. 12. Lib. 19 in Exo. 4. 21. R. V. F.

virtus: tam variis ritibus & ceremoniis prout ce-
 rant, radicibus infixæ in cordibus Gentilium, ex
 quo Gentium idololatria esse cepit, secundum
 diuersos Deos, quos vnaquæque natio sibi ſta-
 tuerat adorandos. In huius rei confirmationem
 adducit id, quod Spiritus S. narrat de virga
 Moyſi, & hoc ipſum annotauit S. Proſper A-
 quitanus. Ingreditur Moyſes ex diuino præce-
 pto Ægyptum, conuenit Pharaonem; vt ei quod
 prætendebat, perſuadeat. Proicit virgam ſuam
 in terram, & ecce mutatur in ſerpentem, citat
 Pharaon magos ſuos, qui ſimiliter virgas proiecé-
 runt in terram, quæ verſæ ſunt in colubros tam
 immanes, vt virgam Moyſi deuorare velle vide-
 rentur, ſed contrarium accidit: nam deuorauit
 virga Aaron virgas eorum. Ita vt ne illarum qui-
 dem vllæ ſuperſeſſent reliquæ, Vocat illas, vir-
 gas: non quia virga eſſent, cum iam eſſent co-
 lubri (ait D. Aug.) ſed quia virgæ fuerunt: eod-
 dem modo quo Ven. Sacramentum communiter
 vocatur panis: non quod ſit panis, ſed quia pa-
 nis fuit. Magnum arcanaum (ait Rupert. Mago-
 rum ſerpentes deuorari, qui Moyſi virgam deu-
 uorare debuerant. Deuorari ergo, & non deuora-
 re poſuerunt, quæ deuoratrices eſſe videbantur.
 Allumunt Theodoret. & D. Proſper hoc ver-
 bum (deuorauit) quod ſignificat eo modo Mago-
 rum virgas, à Moyſi virga deuoratas iam
 verſas in ſerpentes, vt nihil earum ſuperſueſſit;
 contritæ: & comminuit: & planè omnino deuora-
 uit. Magnum hoc miraculum, ſed aliud longè
 maius myſterium vult nobis Deus intimari. Vir-
 ga Moyſi legem ſignat Euangelicam, quæ vni-
 uerſalis Paſtor ſuas regit ouiculas: vertitur in
 ſerpentem, ſymbolum ſapientiæ: hæc enim lex
 diſſeſa eſt per ipſam Dei ſapientiam Chriſtum,
 & in ſe omnem Dei comprehendit ſapientiam.
 Proiecta eſt in terram, per mundum prædicata:
 in hanc ſurrexerunt Magorum Ægypti virgæ,
 id eſt, ſapientiam, totius mundi leges veræ in
 ſerpentes, ſapientiã terrenã compoſitæ: hæc om-
 nes Euang. hanc virgam videbantur deuoratu-
 ræ, Deuoratrices eſſe videbantur.

IX. Leges Euangelij mundi ſota euerterunt. Iſa. 55. 4.

O Domine, quis credat, pauperes piſcatores,
 potentiam & mundi ſapientiam deuoratos?
 Quis capiat, hos abiectos & indoctos ſapientiam
 terræ, intellectum mentemque conuulſos
 vt eis perſuadeant ab hominum opinionibus tam
 aliena? Cui vnaquam venit in mentem pauper-
 culos, ignaros terræ potentiffimos eò aductu-
 ros, vt hominem quemdam adorarent crucifi-
 xum? *Quis credidit auditui noſtro?* ait Iſaias.
 Verumtamen O Dei virga: in qua latet Dei

virtus: *Euangelium virtus Dei eſt in ſalutem omni credenti.* Proiecta eſt in terram, per orbem prædicata, aggreditur Gentilium leges, ceremonias, ritus: oppugnat conſuetudines, templa, feſta, ſacrificia; omnia hæc deuorauit: quia eo modo ea omnia perdidit, vt nihil eorum reliqui ſuperſit. *Vbi ſapientia? vbi ſerua? vbi conquiſtor huius ſæculi: nonne ſtultam fecit Deus ſapientiam huius mundi?* Clamat Apoſtolus. *Quo* tot & tam varia euanueſcunt idola? quo abierunt, tot ſtatue, imagines Deorum Deorum? vbi in modo templa, vbi ceremoniæ, vbi ara, vbi ſacrificia, vbi Sacerdotes, vbi tot & tam diuerſa feſta: In ſumum abieſcunt. Vbi feliciffimi illi habitus, qui in Deorum cultum maiori ſanguinem proſinxerunt Deorum ſacrilegas aras intinxeſcunt? Deuorauit eos legis Euangelicæ prædicatio, quæ deſcendit de monte Sion, vbi cœnaculum erat, in quo congregati reſidebant Apoſtoli, quo die ſuper eos deſcendit Spiritus ſanctus. Ex hoc illi prodierunt, ex hoc prodit Euangelij prædicatio, qua Chriſtus per totum longè lateque mundum ab omnibus adoratur, deuorantur gentium idola, & eorum Chriſto contrariæ leges abrogantur.

Rom. 1. 16.

1. Cor. 1. 20.

§ 10. *Confundit Dauid eos qui vindictæ leges ſeſt. utur, lob imitare & cona te hoc libro, & equi collo circumda hinnitum.*

Considerat D. Greg. Nyſſen. Frater D. Baſilij magni quod non ſuſtinet Dauid ta-
 lem impudentiam, pſ. lxxviii con-
 quinquageſimum ſeptimum, tales reprehendens
 & conuincens: *Reprehendens in morem, clamas, & vociferatur.* Probat vero hoc, perpendens
 huius pſalmi titulum, de quo poſtea Videatur
 Propheta Regius uos audite, vos, inquam, qui
 titulo Chriſtianitatis gloriamini, qui hunc ho-
 noris gradum ſupremum ducitis, eſſe Chriſtiani-
 nos & quidem ſeniores: qui vobis arrogatis
 viuere in lege Chriſti, & cum vt Dominum veſ-
 trum, legiſlatorem veſtrum recognoscere, qui
 contradicentem confodere. Audit vos Dauid
 & querit. Addeſto amice: Hoc quod ais, an verum
 ſit, an fallum? An hoc intus ita ſentis, an
 verò ſolum ore tenus ita proloqueris? Iam per-
 cipio, quid mihi respondeas, me tibi hæc inter-
 rogatione detrahere: cum certo certius ſis, te
 hoc dicere corde, & ore, in reſeruitate Siccinæ?
 Iudicare ergo & cenſuram dare debes huic con-
 forme, & correſpondentem. *Et verè vique* Pſ. 57. 5.
 Inſiſte

38. Tract. 2. in Pſ. 15.

